

การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

A STUDY OF SATISFACTION OF STUDENTS TOWARD
THE INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF THE GRADUATE PROGRAMS,
FACULTY OF EDUCATION AND HUMAN DEVELOPMENT, CHAIYAPHUM
RAJABHAT UNIVERSITY

ฉัตรสุดา ผาสุขมูล¹, สีขรินทร์ ก้อนโนเมือง² และวีรวัฒน์ คำแสนพันธ์³
Chatsuda Phasuckmool¹, Sikharin Konnaimuang² and Weerawat Khamsaenpan³
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ¹⁻²
Chaiyaphum Rajabhat University¹⁻²
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร³
Sakon Nakhon Rajabhat University³
E-mail: chatsuda.cpru@gmail.com¹

ได้รับบทความ: 10 กรกฎาคม 2568; แก้ไขบทความ: 22 กันยายน 2568; ตอรับตีพิมพ์ 22 กันยายน 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และ 2) ศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ กลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2567 จำนวน 129 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความพึงพอใจ มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านผู้สอน ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.62$) รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.62$) ด้านรายวิชาในหลักสูตร ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.64$) ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.78$) และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.80$) ตามลำดับ

2) ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนสอน ได้แก่ ควรจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนรายบุคคล ควรมีการจัดทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และตรวจปรับแก้ไขอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ควรตรวจสอบสภาพห้องเรียนและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ควรมีห้องสมุด ห้องศึกษาค้นคว้าหรือแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม และควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่หรือกิจกรรมวิชาการสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงและพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การจัดการเรียนการสอน, หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the satisfaction of graduate students regarding the instructional management of the graduate programs, Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University, and 2) to examine students' opinions and suggestions regarding the teaching and learning management of these programs. The target group consisted of 129 postgraduate students enrolled in the Master's and Doctoral programs in Educational Administration and Curriculum and Instruction at the Faculty of Education and Human Development during the academic year 2024. The research instrument was a satisfaction questionnaire using a five-point Likert scale. The questionnaires demonstrated a reliability coefficient of 0.81. The statistical instruments used for data analysis included percentage, mean, and standard deviation. In addition, content analysis techniques were applied to complement the contextual interpretation of the findings.

This research provided the following results:

1) The overall satisfaction from graduate students toward the teaching and learning management of the Graduate Program, Faculty of Education and Human Development, Chaiyaphum Rajabhat University was at a high level ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.69$). When considering each aspect, the highest level of satisfaction was instructors ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.62$), followed by teaching assessment and evaluation ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.62$), courses in the curriculum ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.64$), teaching methods and learning activities ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.78$), and supporting factors for teaching and learning ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.80$), respectively.

2) Opinions and useful suggestions for teaching and learning management include the following. Teaching should be organized in ways that support individual learners. Exercises, tests, and systematic feedback and corrections should be developed to promote effective learning. The condition of classrooms and related facilities should be inspected to ensure readiness for use. There should be a library, research rooms, or additional learning resources. Furthermore, learning activities

outside the classroom or additional academic-related activities should be encouraged to provide learners with direct experiences and help them develop various skills.

Keywords: Satisfaction, Instructional Management, Graduate Program

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ และเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาศักยภาพ และความสามารถรอบด้านอย่างต่อเนื่องที่จะทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศักยภาพของคน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคม และการขับเคลื่อนประเทศชาติให้ก้าวหน้า ดังความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ที่บัญญัติว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” (ราชกิจจานุเบกษา, 2542: 7) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยถูกขับเคลื่อนผ่านยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่เน้นการยกระดับการศึกษา และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึงเพื่อให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ รวมถึงการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (ราชกิจจานุเบกษา, 2561: 9) แนวทางการศึกษายุคใหม่จึงมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ และ การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนจึงควรมีทัศนคติที่เปิดกว้าง มีความใฝ่รู้ และสามารถพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีในโลกอนาคต

ในระบบการศึกษาไทยการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาถือเป็นระดับสูงสุดที่เป็นกลไกสำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม และมีสมรรถนะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ขั้นสูง เป็นแหล่งวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในภาคเศรษฐกิจและสังคม และทำหน้าที่พัฒนาคน พัฒนาความรู้ และผลิตบัณฑิตที่มีศักยภาพออกมาสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ที่กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติผ่านการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ การผลิตงานวิจัยที่ตอบโจทย์ประเทศ และการสร้างองค์ความรู้ที่ตรงกับบริบทของสังคม และภาคการผลิต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561: 8) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักแสวงหาความรู้ และเรียนรู้ตลอดชีวิต และผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่จะต้องเข้าใจหลักสูตร จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา และธรรมชาติของผู้เรียนเพื่อให้สามารถออกแบบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม (เรณูมาศ มาอุ่น, 2559: 168)

สำหรับการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งสร้างนักวิชาการ นักวิชาชีพ และนักวิจัยที่มีสมรรถนะสูงเพื่อเป็นผู้นำทางวิชาการและสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วย กระบวนการวิจัยซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ มีพันธกิจหลักในการผลิตองค์ความรู้ที่เป็นนวัตกรรม และผลิตผู้นำทางปัญญาชั้น มหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพเฉพาะด้าน องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาระดับนี้เป็นการแสวงหาความรู้เพื่อความรู้ (knowledge for its own sake) เป็นความรู้ที่เรียกว่า “ปัญญา” ที่จะนำพาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า บัณฑิตศึกษาจึงเป็นการเตรียม บุคลากรระดับมืออาชีพ (Professional) เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ (อุทัย ดุลยเกษม, 2557: 97; ปฏิธรรม สำเนียง, 2560: 112; กานต์ศิริกร คำวิเศษธนธรณ์, 2564: 49) การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้อง ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 เสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 โดยสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ผ่านกระบวนการ เรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ผูกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริง ในที่ทำงานระหว่างการศึกษาด้วยการออกแบบหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบท และสถานการณ์สู่การ ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีพันธกิจหลักในการ ผลิตบัณฑิตเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและ ตอบสนองความต้องการของสังคมอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันดำเนินการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับ ปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา โดยหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาประกอบด้วย หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต (ค.ม.) ได้แก่ 1) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน 2) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และ หลักสูตร ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ซึ่งมีการพัฒนาหลักสูตร ต่อเนื่องสม่ำเสมอทุก 5 ปี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) และให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกในปัจจุบัน โดยสภาวการณ์ที่ผ่านมาเกิดการแพร่ระบาดของโรคโค วิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนโดยเฉพาะในแวดวงการศึกษาทำให้สถาบันการศึกษาเร่งปรับตัว และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่สู่การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) และการเรียนการสอนออนไลน์ รวมถึงส่งผลให้ความต้องการและพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหลากหลาย และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (ธนากร คุ่มภัย และคณะ, 2564: บทคัดย่อ) และจากการติดตามผลการดำเนินงานของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และ การพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่าได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันมีจำนวนนักศึกษาลดน้อยลงซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุบาง ประการไม่ว่าจะเป็นการจัดทำหลักสูตรที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การพัฒนา หลักสูตรไม่ตอบสนองต่อบริบททางสังคม และความต้องการของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นต้น ทั้งนี้การวางแผนพัฒนาหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลย้อนกลับจาก ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงต่อกระบวนการเรียนการสอน

เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการสะท้อนภาพรวมของหลักสูตรในหลายมิติทั้งในด้านความเหมาะสมของรายวิชา ความสามารถของผู้สอน วิธีการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนรู้ ระบบการวัดผล และประเมินผล ตลอดจนปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ การศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้เรียนจึงเป็นแนวทางในประเมินคุณภาพของหลักสูตรเพื่อให้ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสในการพัฒนา และข้อจำกัดของการดำเนินงานในระดับหลักสูตรได้อย่างเป็นระบบ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการหลักสูตร ยกย่องคุณภาพการเรียนรู้ พัฒนาการสอนของอาจารย์ และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนในยุคใหม่ และพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวโน้มการศึกษาในอนาคตได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ศึกษาในปีการศึกษา 2567

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย นักศึกษาระดับปริญญาเอก ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 27 คน และนักศึกษาระดับปริญญาโท ได้แก่ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 69 คน และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน 33 คน รวมทั้งสิ้น 129 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสาขาวิชา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านรายวิชาในหลักสูตร จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านผู้สอน จำนวน 5 ข้อ 3) ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ 4) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ และ 5) ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121) ดังนี้

- 1 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด
  - 2 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
  - 3 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
  - 4 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
  - 5 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open Ended)

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 129 คน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 90.70

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสาขาวิชา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิเคราะห์นำเสนอในรูปแบบตารางและบรรยาย สรุปผลตามเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121) ดังนี้

ช่วงคะแนนค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น

4.51-5.00 มากที่สุด

3.51-4.50 มาก

2.51-3.50 ปานกลาง

1.51-2.50 น้อย

1.00-1.50 น้อยที่สุด

3) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.54 มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.17 ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 81.20 และกำลังศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 76.92

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยรวม นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ดำนทมรระบบความฟงพอใจสูงสุดคคิ ดำนผู้สอน ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.62$) รองลงมากคิ ดำนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.62$), ดำนรายวิชาในหลักสูตร ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.64$), ดำนวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.78$) และดำนปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.80$) ตามลำดับ

3. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากผลการสอบถามความฟงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาฯ นักศึกษามีข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

3.1 ควรมีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนรายบุคคล โดยเฉพาะผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานหรือไม่ถนัดในรายวิชานั้น ให้สามารถเข้าใจเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง และทั่วถึง

3.2 ควรมีการจัดทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบ และการตรวจปรับแก้ข้ออย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิดความเข้าใจในเนื้อหาอย่างแท้จริง

3.3 ควรมีการตรวจสอบสภาพห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในห้องเรียนก่อนนำมาใช้งาน เพื่อให้มั่นใจว่าอยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน ไม่ชำรุดเสียหาย อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกสบายในการเรียนรู้ และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 อยากให้มีห้องสมุด ห้องศึกษาค้นคว้า หรือมีแหล่งค้นคว้าที่เพิ่มเติม

3.5 ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่หรือกิจกรรมวิชาการสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงและพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความฟงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

ความฟงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความฟงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ดำนผู้สอน รองลงมาคคิ ดำนการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ดำนรายวิชาในหลักสูตร ดำนวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และดำนปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนตามลำดับ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขออภิปรายในแต่ละด้าน โดยเรียงด้านที่มีลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

1. **ดำนผู้สอน** นักศึกษามีความฟงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพอันโดดเด่นของผู้สอนทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน และการถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของเจตน์สุทฤษฎี สังขพันธ์ และคณะ (2559: 367), กานต์ศิริกร คำวิเศษธนธรรณ (2564: 54-62), รุ่งอรุณ พรเจริญ และคณะ (2564: 82) และ ธัชชัย ชุกกลิน (2568: บทคัดย่อ) ที่นักศึกษามีความฟงพอใจต่อผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด และการที่ผู้สอนมุ่งเน้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ยึดหลักให้ผู้เรียน

ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ โดยครูเป็นผู้กระตุ้นและส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนโดยเฉพาะในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีอิสระทางความคิด มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และเกิดองค์ความรู้ใหม่ เชื่อมโยงกับแนวคิดของMaslow (1970: 122-144) ที่กล่าวถึง ความต้องการขั้นสูงของมนุษย์ (Self-Actualization) ต้องการบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self-Actualization) ซึ่งการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นช่องทางหนึ่ง ในการตอบสนองความต้องการนี้ และสอดคล้องกับทฤษฎีของHerzberg (1959: 77-95) ที่ระบุว่า “ปัจจัยจูงใจ” ได้แก่ ความเชี่ยวชาญในเนื้อหา ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับในบทบาทวิชาชีพ และลักษณะของงานที่ท้าทายล้วนเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลโดยตรงต่อความพึงพอใจของผู้เรียน และช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ให้ผู้เรียนมุ่งมั่นต่อการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น บทบาทอาจารย์ผู้สอนที่มีประสิทธิภาพต้องมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา และสามารถออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักศึกษา และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่เคารพซึ่งกันและกันซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่และนำไปสู่การเรียนรู้อย่างยั่งยืนตามอุดมคติของบัณฑิตอย่างแท้จริง

2. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นว่าหลักสูตรมีการวัดและประเมินผลเป็นไปตามมาตรฐาน และข้อกำหนดของหลักสูตรและรายวิชา แสดงว่าหลักสูตรมีระบบการประเมินที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ตรงกับแนวคิดของวันทนา มาเตียง (2549: 12) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่ดีควรมีการประเมินผลที่ชัดเจนสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ และเจตคติ เช่นเดียวกับแนวคิดของประสาธ เนืองเฉลิม (2554: 30) ที่ให้ความสำคัญกับการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรโดยต้องมีเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน โดยการที่นักศึกษาเห็นว่าหลักสูตรมีการวัดและประเมินผลเป็นไปตามมาตรฐาน และข้อกำหนดของหลักสูตรและรายวิชา จึงสะท้อนว่าหลักสูตรมีคุณภาพ และมีการถ่ายทอดเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมที่ให้ความสำคัญกับการประเมินผลจากความคาดหวัง และผลการเรียนที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนโดยตรงความพึงพอใจดังกล่าวยังสะท้อนแนวคิดของ Maslow (1970: 122-144) ที่ชี้ว่า ความพึงพอใจเกิดจากการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในระดับ “ความมั่นคงปลอดภัย” และ “การยอมรับนับถือ” ซึ่งในที่นี้คือความคาดหวังว่า การวัดผลต้องมีความเที่ยงตรง ชัดเจน และยุติธรรมตามที่หลักสูตรกำหนด ทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎี 2 ปัจจัยของ Herzberg (1959: 77-95) ระบุว่า “การได้รับการยอมรับ (Recognition)” จากผลการเรียน และการประเมินผลที่ชัดเจนเป็นปัจจัยจูงใจหลักที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนรู้ รวมถึงผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาของรัตน พรมภาพ (2551: 101-105), ศุภกร แก้วละเอียต และเจนจิรา มีบุญ (2558: 43-50) และกัญนิษฐ์ แซ่ว่อง และมารีเยะ ปุเต๊ะ (2562: 19) ที่พบว่านิสิตนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลที่มีความชัดเจน และยุติธรรม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน และเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์และข้อตกลงที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ดี และมีมาตรฐานจะสะท้อนคุณภาพ ของหลักสูตร สร้าง

ความพึงพอใจในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อมั่นและความพึงพอใจของผู้เรียน

3. ด้านรายวิชาในหลักสูตร นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นที่หลักสูตรมีเนื้อหาสาระของรายวิชามีความสอดคล้องกับปรัชญากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร สะท้อนให้เห็นถึงความชัดเจนของโครงสร้างหลักสูตรที่มีความเหมาะสม มีการถ่ายทอดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสู่รายวิชาได้อย่างเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับบริบททางสังคม และความต้องการของผู้เรียนซึ่งผลการวิจัยสนับสนุนแนวคิดของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 82-83), ชนัท ธาตุทอง (2550: 4) และประสาธ เนืองเฉลิม (2554: 30) ที่เน้นให้หลักสูตรเกิดการบูรณาการระหว่างเนื้อหาวิชากับประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม และเป้าหมายของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสนับสนุนแนวคิดของวันทนา มาเตียง (2549: 12) ที่ระบุว่าหลักสูตรที่ดีควรมีความชัดเจนในเป้าหมาย เนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย กิจกรรมสนับสนุนการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในด้านความพึงพอใจของผู้เรียนผลการวิจัยยังสะท้อนแนวคิดของ Herzberg (1959: 77-95) เสริมว่าปัจจัยจูงใจ เช่น การได้รับความรู้ที่ตรงกับความต้องการ จะเป็นตัวขับเคลื่อนความพึงพอใจโดยตรง ขณะเดียวกัน Maslow (1970: 122-144) กล่าวว่าความพึงพอใจเกิดจากการตอบสนองความต้องการในระดับการยอมรับ และการบรรลุศักยภาพตนเอง รวมถึงสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา พรหมภาพ (2551: 101-105), เกษมะณี การินทร์ และคณะ (2558: 39-46) และ กานต์ศิกร คำวิเศษธนธรณ์ (2564: 54-62) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรายวิชาที่สอดคล้องกับความต้องการ และสามารถนำไปใช้พัฒนาตนเอง และท้องถิ่นได้ซึ่งผลการวิจัยทั้งหมดนี้ยืนยันว่าเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องวัตถุประสงค์ของหลักสูตรส่งผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษาโดยตรง เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงคุณภาพของกระบวนการจัดทำหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสำเร็จของการออกแบบและการบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงความเหมาะสมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้นักศึกษาร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมที่ได้รับ ความพึงพอใจสูงสุดจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการขั้นสูงในระดับการยอมรับ นับถือ และการบรรลุศักยภาพสูงสุด ตามแนวคิดของ Maslow (1970: 122-144) ที่นักศึกษาได้รับโอกาสในการแสดงศักยภาพของตนเองผ่านกิจกรรมที่มีความท้าทาย เช่น การแข่งขัน โครงการบริการสังคม หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะจะช่วยส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง ความเคารพตนเอง (Self-Respect) และการยอมรับจากผู้อื่น (Recognition) นอกจากนี้ กิจกรรมดังกล่าวยังตอบสนองต่อทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (1959: 77-95) ที่พบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรทำหน้าที่เป็นปัจจัยจูงใจได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านกิจกรรมที่มีความหมาย ท้าทาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบริหารจัดการโครงการด้วยตนเอง ทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลัก “เรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing)” ซึ่งอาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 165) ได้เน้นถึงความสำคัญของวิธีการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered Method) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองและพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา

และการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และแนวทางการจัดการศึกษาของสี่ปวงษ์ ปราบใหญ่ และคณะ (2562: 5334-5335) ที่เสนอให้บูรณาการกิจกรรมหลากหลายร่วมกับสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น และยึดเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรและวิชาชีพ หากกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความเหมาะสม มีคุณภาพ และสามารถเชื่อมโยงกับความสนใจ และเป้าหมายในการพัฒนาตนเองและสังคมได้อย่างชัดเจนก็จะยิ่งเพิ่มระดับความพึงพอใจของผู้เรียนให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาของรัตน ปรมาภ (2551: 101-105), สาลินี จงใจสุธรรม (2553: 28-29), จารุวรรณ เทวกุล (2555: 50-56), เจตน์สุฤทธิ์ สังขพันธ์ และคณะ (2559: 367) และ เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์ และสุนิสา ประทีป ณ ถลาง (2567: 57-59) ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมปฏิบัติจริง และคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและมีความหมาย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ และยังส่งเสริมการพัฒนา “Soft Skills” ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่นการทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การแก้ไขปัญหา และจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในยุคปัจจุบัน ดังนั้น ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนถือเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความสำเร็จของหลักสูตร และสะท้อนถึงการพัฒนาผู้เรียนในหลากหลายมิติทั้งด้านความคิด จริยธรรม และทักษะทางสังคม โดยการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงซึ่งจะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพอันเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาระดับอุดมศึกษา

5. ด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่นักศึกษามีความพึงพอใจน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับมิติด้านอื่น ๆ แต่ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจยังคงอยู่ในระดับมาก และนักศึกษามีความพึงพอใจสูงสุดในเรื่องของจำนวน ขนาดของห้องเรียน มีเพียงพอและมีความเหมาะสม ซึ่งให้เห็นว่าปัจจัยทางกายภาพ เช่น ห้องเรียนที่เพียงพอ มีอุปกรณ์ครบครันและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ พานิชพันธุ์ (2541: 5) ที่กล่าวว่า ปัจจัยทางกายภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษามีความสุขและเกิดความพึงพอใจต่อ ระบบการศึกษาโดยรวม และแนวคิดของ Maslow (1970: 122-144) ที่ระบุว่า “ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs)” และ “ความปลอดภัย (Safety Needs)” เป็นระดับความต้องการพื้นฐาน และเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นของการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (1959: 77-95) ที่ระบุว่า “ปัจจัยค้ำจุน” เช่น สภาพห้องเรียน ความเป็นระเบียบ ความสะอาดในการใช้งาน และแสงสว่าง เป็นต้น แม้ไม่ใช่แรงจูงใจหลักแต่หากขาดไปจะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 82-83) ที่ระบุว่า “แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อม” เปรียบเสมือนเครื่องมือช่วยสอนที่มีบทบาทสำคัญต่อประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับพฤติกรรมและธรรมชาติการเรียนรู้ก็ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง ทั้งนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสาลินี จงใจสุธรรม (2553: 28-29), จารุวรรณ เทวกุล (2555: 50-56), ศุภกร แก้วละเอียด และเจนจิรา มีบุญ (2558: 43-50), กัญนิษฐ์ แซ่ว่อง และมารีเยะ ปุเต๊ะ (2562: 19), และ เกษมะณี การินทร์ และคณะ (2558: 39-46) และกานต์ศิ

วกร คำวิเศษณธรณ์ (2564: 54-62) ที่ต่างชี้ว่า ผู้เรียนให้ความสำคัญกับจำนวนห้องเรียน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงเทคโนโลยีพื้นฐานที่มีความพร้อมในการใช้งาน บรรยากาศห้องเรียนที่เป็นมิตร สะอาด มีอุปกรณ์และสื่อการสอนที่เหมาะสมจะส่งผลในเชิงบวกต่อทัศนคติของผู้เรียน ดังนั้น ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ของนักศึกษา โดยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องเรียนที่สะอาด เป็นระเบียบ มีอุปกรณ์ครบถ้วน และเทคโนโลยีทันสมัย เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สร้างความพึงพอใจและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพัฒนาด้านนี้ควรให้ความสำคัญทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อรองรับบริบทการศึกษายุคใหม่

จากข้อเสนอแนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน โดยเสนอให้มีการส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคลสำหรับผู้เข้าศึกษาพื้นฐานในบางวิชา ผ่านกิจกรรมเสริมและช่วงเวลาเฉพาะเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้อย่างเข้าใจอย่างแท้จริง สะท้อนแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2559: 282) ที่เน้นรูปแบบการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) ซึ่งผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ขณะเดียวกันนักศึกษายังเสนอให้จัดทำแบบฝึกหัดควบคู่กับระบบการตรวจและแก้ไขงานอย่างเป็นระบบเพื่อช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเชิงลึกในเนื้อหา สอดคล้องกับแนวคิดของศุภลักษณ์ ทองจีน (2560: 51) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพของการเรียนรู้สำหรับในด้านกายภาพ นักศึกษาให้ความสำคัญกับการตรวจสอบและดูแลอุปกรณ์ในห้องเรียนเช่น โต๊ะ เก้าอี้ รวมถึงสื่อการเรียนรู้ให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอเพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี สอดคล้องกับแนวคิด “ปัจจัยห้า” ของ Herzberg (1959: 77-95) ที่ระบุว่า ความพร้อมของปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้มีผลต่อความพึงพอใจของผู้เรียน นอกจากนี้ นักศึกษา ยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นห้องสมุด หรือแหล่งค้นคว้าอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามแนวคิดของฉันท ชาติทอง (2550: 4) ที่เน้นการบูรณาการประสบการณ์เรียนรู้และการเข้าถึงทรัพยากรการศึกษาอย่างทั่วถึง และสุดท้ายนักศึกษายังเสนอให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกสถานที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อเปิดโอกาสในการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง อันสะท้อนแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 122) ที่กล่าวว่าการเรียนรู้ควรเชื่อมโยงกับการพัฒนาทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิตเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความสามารถรอบด้านและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง ในสังคม

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ” นักศึกษามีความพึงพอใจทุกด้านอยู่ในเชิงบวก แสดงถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านรายวิชาในหลักสูตรด้านผู้สอน ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

และด้านปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน และจากผลการวิจัยสามารถสังเคราะห์ องค์ความรู้ที่สำคัญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็น เนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาสามารถเป็นดัชนีวัดคุณภาพของหลักสูตรได้
3. ความเชี่ยวชาญและทัศนคติของผู้สอนเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความรู้สึกลึกซึ้งบวกของผู้เรียน

ภาพประกอบ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 ควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้สอนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง

2.2 ควรปรับปรุงการใช้ สื่อการสอนและเทคโนโลยี ให้มีความทันสมัย และตอบสนองลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.3 ควรมีการจัดอบรมเสริมทักษะทั้งทางวิชาการและทางปฏิบัติให้กับผู้เรียนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่หลากหลาย

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาความพึงพอใจโดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ควบคู่กับเชิงปริมาณ เพื่อให้เข้าใจความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง

3.2 ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมหลายสาขาวิชาเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจในแต่ละบริบท

3.3 ควรศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างความพึงพอใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- กัญนิษฐา แช่ว่อง และมารีย๊ะ ปุเต๊ะ. (2562). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(2), 14-30.
- กานต์ศิวกกร คำวิเศษธนธรรณ. (2564). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารสาระคาม*, 12(2), 46-69.
- เกษมณี การ์รินทร์, รัชนิกร บวรชาติ และณัฐวุฒิ ชูขวัญ. (2558). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ฉันท ชาติทอง. (2550). *เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จารุวรรณ เทวกุล. (2555). ความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจตน์สฤษฎ์ สังขพันธ์, ชุตินา หวังเบญหมัด, รัชดา ธรรมเจริญ, สิริลักษณ์ ทองพูน, ปกรณ์ ลิ่มโยธิน, นิวัฒน์ สวัสดิ์แก้ว, สุจิตรา จรจิตร, ประภาศ ปานเจียง, อนันต์ ทิพย์รัตน์ และวิชัย รัตนากิรณวร. (2559). ความพึงพอใจของนักศึกษาในการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประจำปี 2557. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 7* สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. 23 มิถุนายน หน้า 360-370.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). *การพัฒนาหลักสูตรหลักการสอนและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อลิ้น เพรส.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธนาकर คัมภีร์, แสงอาทิตย์ เจ็ววัฒนพงศ์, พงศ์ศิลป์ รัตนอุดม, สุนิษา บัวอรุณ และสมพร ปานดำ. (2564). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์สาขาช่างอุตสาหกรรมบนความปกติใหม่ ช่วงวิกฤติโควิด – 19. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 8(3), 393-407.
- ธัชชัย ชุกกลั่น. (2568). ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนาภิเษกศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศึกษาปริทรรศน์*, 1(4), 1-13.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปฐวีธรรม สำเนียง. (2560). วิกฤตการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาไทย. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ*, 1(1), 111-128.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2554). *หลักสูตรการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 (ตอนที่ 74 ก), หน้า 1-23.
- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580. (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1-61.
- รัตนา พรหมภาพ. (2551). *ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2550*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รุ่งอรุณ พรเจริญ, นุชนารถ ผ่องพุฒ และทรงสิริ วิจิราพันธ์. (2564). ความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(2), 130-141.
- เรณูมาศ มาอุ่น. (2559). การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 9(2), 169-176.
- วันทนา มาเตียง. (2549). *การประเมินการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตและหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2548*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศุภกร แก้วละเอียดย และเจนจิรา มีบุญ. (2558). *ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยรัตภูมิ*. (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- ศุภลักษณ์ ทองจีน. (2560). *การออกแบบและการจัดการเรียนรู้*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สาลินี จงใจสุธรรม. (2553). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 29(2), 26–32.

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สืบทองษ์ ปราบใหญ่, ยศระวี วายทองคำ และรุ่งรัตน์า เจริญจิตต์. (2562). แนวทางการจัดการศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาจุฬานาครทรรณ*, 6(10), 5324-5343.
- สุเทพ พานิชพันธุ์. (2541). *ความพึงพอใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร จังหวัดอุบลราชธานี*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- เสาวคนธ์ ศรีสุคนธ์รัตน์ และสุนิสา ประทีป ณ ถลาง. (2567). ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรอนุปริญญาสาขาวิชาการจัดการ วิทยาลัยชุมชนพังกา. *วารสารวิชาการการพัฒนาท้องถิ่น วิทยาลัยชุมชนพังกา*, 1(1), 51-62.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). *หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2557). แนวทางพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 7(1), 93-97.
- Herzberg, F. (1959). *The Motivation to Work*. New York: John Wiley & Sons.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row.

